

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Sejal Badani
THE STORYTELLER'S SECRET

Text copyright © 2018 by Sejal Badani
All rights reserved.

This edition is made possible under a license arrangement originating with
Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with ANA Sofia.

Translation Copyright © 2020 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03402-8

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

SEDŽAL BADANI

TAJNA
izgubljenih
PRIČA

Prevela Sanja Bošnjak

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2020.

*Beni Knauer,
Večno sam ti zahvalna na prijateljstvu, savetima
i podršci, i što si uvek verovala u ovu priču. Zaista si
jedinstvena. Hvala ti, najdraža prijateljice!*

Prolog

Leto 2000.

Od dvadeset posto žena koje dožive pobačaj, osamdeset procenata izgubi bebu u prvih dvanaest nedelja trudnoće. Ako imate više od trideset godina, verovatnoća da ćete pobaciti iznosi oko dvanaest posto, s tim što procenat raste sa svakom dodatnom godinom.

Mogu da navedem statistiku napamet. Neumorno je istražujem još od našeg prvog pokušaja. A od tada je prošlo više od pet godina. Provela sam bezbrojne sate u biblioteci i na internetu, nadajući se novoj studiji ili leku, koji bi pomogli da iznesem trudnoću do kraja i rodim zdravu bebu. Ali rezultati su uvek bili isti – na svaku rođenu bebu mnoge ne prežive. Na svaku ženu koja ljulja dete u naručju, druga čezne za uplakanim čedom koje bi tešila. Na svaki par koji uspešno ispuni dom porodicom, drugi se nikad ne ostvari u ulozi roditelja.

Zurila sam u ultrazvučni snimak među prstima. Prvo sam ga okrenula postrance, a onda naopačke. Zapamtila sam crno-bele iskrivljene linije, koje okružuju jedinu sliku mog deteta koju imam. Dala sam boju portretu gde je nije bilo i zamišljala da je tečnost oko nje bistra i topla, kao kupka. Bila sam ubeđena da tandrkanje voza kojim svakodnevno putujem zvuči kao simfonija i uljulkuje moje dete u san. I da strah, koji je prožimao svaku ćeliju mog tela, nije probio matericu. Moja beba je živela u svetu sreće i radosti, sigurna u svoju budućnost.

„Džaja!“ Vrata moje kancelarije su se otvorila nekoliko centimetara – dovoljno da stažistkinja Elizabet promoli glavu. „Patrik te traži.“

Naizgled zbunjena, pogledala je u dva trepćuća svetla na mom telefonu. „Zvala sam te, ali nisi se javila.“

„Izvini, radim na priči“, odgovorila sam. Bacila je pogled na monitor i prazan ekran, ali ništa nije rekla. Istina je da nisam čula ni zvonjavu telefona ni njeno kucanje na vratima. „Preuzeću poziv.“ Sačekala sam da zatvori vrata i javila se. „Patriče?“

„Hej, dušo!“

Njegov glas bio mi je poznat koliko i moj. Zajedno smo od koledža, a u braku osam godina, pa bih svaku nijansu nepogrešivo rastumačila. Brzi pozdrav mi je rekao da zuri u kompjuterski ekran i drži slušalicu između uva i vrata. Bilo je kasno po podne i verovatno je ispijao petu šolju kafe. Na pravnom fakultetu uspeo je da se odvikne. Međutim, kad je postao saradnik u velikoj njujorškoj firmi, povećao je dnevnu dozu na šest do osam šolja.

„Hoćeš li da naručimo kinesku hranu večeras?“ U pozadini sam čula kucanje i šuškanje papira. „Ili burgere i pomfrit? Opet...“, zadirkivao me je.

Bio bi to četvrti put ove nedelje, ali pošto sam bila trudna četrnaest nedelja, žudela sam jedino za burgerima. Tokom prošle trudnoće godila mi je italijanska kuhinja, a sa onom pre nje potpuno sam izgubila apetit zbog neprekidne mučnine.

„Patriče.“ Prsti su mi se savili oko slike, čvrsto je stežući. Drugom rukom sam bolno pritisnula slušalicu na uho. „Ja...“ Zastala sam, nesigurna kako da izgovorim.

Prestao je da kuca i duboko udahnuo. „Džaja?“ Čula sam bol u njegovom glasu i dah mi je zapeo u grlu. Nije trebalo ništa više da kažem, shvatio je. „Jesi li zvala doktorku?“

„Ne još“, šapnula sam.

„Kad je počelo krvarenje?“, pitao je advokatskim glasom. Moj je oslabio dok gotovo nisam zanemela. To je bio naš ples – naučen iz nužde, ne po izboru. Sa svakim novim korakom ja sam posustajala, a on jačao.

Nikad nisam mislila da ću biti takva, ali eto, naučila sam da život retko bude onakav kakvom se nadamo. Patrik je izuzetak. Za njega uvek sve ide po planu. Dobar parničar oživljava pred iznurenim sudijama i neubeđenim protornicima. Osim što je zgodan, ima i dubok glas i oštru

Tajna izgubljenih priča

inteligenciju, a dobio je dovoljan broj slučajeva da ga unaprede u jednog od najmlađih partnera u istoriji firme. To je očekivao, planirao unapred, još otkad je diplomirao na pravnom fakultetu.

Ja sam, s druge strane, izabrala novinarstvo. Zbog ljubavi prema pisanoj reči, pored obuzetosti činjenicama i brojevima, za mene je to bila savršena karijera. Majka me je razočarano pitala zašto ne medicina.

„Pre dva sata“, priznala sam.

Čekala sam njegovu reakciju. Ko li je sada – advokat, suprug ili ožalošćeni otac?

„Naći ćemo se kod doktorke“, rekao je odsečno.

I dalje advokat. Izgubiće se u medicinskim objašnjenjima pobačaja i prihvaćiće ga onako kako ja ne mogu. Zavidela sam mu na snazi i čeznula da je i ja imam, ali izmicala mi je svaki put kad bih pokušala da je prikupim.

„Vidimo se tamo.“ Prekinula sam vezu pre nego što smo mogli da kažemo još nešto. Odbijajući da se odvojim od slike, gurnula sam je u džep pantalona da je sačuvam.

Prešla sam rukom preko stomaka i čekala znak koji će potvrditi da je sve u redu. Da nema potrebe da žurim kod lekara i brinem zbog onoga što će mi reći. Uveravala sam sebe da se dete bezbedno odmara u mojoj materici i čeka svoje rođenje. Čekala sam i čekala. Kad znak nije stigao, nikakav, gurnula sam stolicu ispod stola i isključila kompjuter. Pritisnula sam prekidač za svetlo i izašla iz prostorije utonule u mrak.

Mučila sam se da otvorim oči posle anestezije. Brzo sam treptala dok nisam jasno videla Patrika i akušerku. Tiho su razgovarali u uglu. „Ne sme ništa teško da podiže niti da se napreže.“

„Kad možemo ponovo da pokušamo?“ pitala sam boreći se sa slabošću koja me je savladala. Oboje su se okrenuli, zaprepašćeni što me vide budnu. „Koliko meseci?“

Razmenili su poglede. Dakle, već su razgovarali o tome. „Dušo, hajde da se sad koncentrišemo na tebe.“ Patrik mi je prišao i pomilovao me po kosi.

„Molim vas, koliko dugo?“ Reči su izletele kao krhotine razbijenog stakla.

Čekali smo šest meseci posle prethodne trudnoće. Patrik je želeo da čeka duže, ali ja sam bila nestrpljiva i očajna u želji da dobijemo dete. Svakoju trudnoći prethodila je vantelesna oplodnja, uključujući injekcije, lekove i pomno praćenje rasporeda ovulacije. Svaki sledeći pobačaj bio je neuspeh koji je trebalo izdržati i borba koju je trebalo razumeti.

„Tokom dilatacije i kiretaže materica vam je probušena.“ Doktorka je posmatrala anamnezu pre nego što me je pogledala u oči. „Retko je, ali dešava se.“

Šok me je paralisao. Pogled mi je poleteo prema Patriku, koji je zurio u tačku u zidu. Stegao mi je ruku – jedini znak njegovog bola. Ruka mi je beživotno ležala u njegovoj.

„Jeste li zatvorili rupu?“ Zakucan u grlu, bol mi je blokirao vazduh.

„Da.“ Kao da govori o naučnom projektu, saopštila mi je budućnost oskudnim rečima lišenim emocija: „Rez je mali. Zaceliće, bez komplikacija.“

„A šta to znači?“ pitala sam.

„Morate sačekati najmanje godinu“, odgovorila je s konačnošću koju sam odbila da prihvatim. „Proverićemo, naravno, da li je sve zaraslo, ali to je vreme koje preporučujemo.“

„Mora da postoji i drugi način.“ Očaj se obavio oko mene kao omča i stezao dok mi telo nije utrnilo. Posle tri pobačaja i plime emocija, potražila sam, ali nisam uspela da nađem, pojas za spasavanje. „Mogu li da uzmem neki lek da se brže oporavim?“

„Džaja.“ Patrik je provukao prste kroz kosu. „Prićaćemo o tome kasnije, u redu?“ rekao je posle dugog uzdaha.

Pre nego što sam odgovorila, šapnuo je nekoliko reči doktorki. Klimnula je glavom i izašla iz sobe. Uvrtala sam bolnički čaršav među prstima, gledajući je kako odlazi. Nisam dala nikakav drugi znak neutešnosti.

„Kako se osećaš?“ Čim smo ostali sami, spustio je ogradu kreveta i seo pored mene.

Oštar bol mi je sevnuo kroz stomak i karlicu. Posle svakog pobačaja čuli bismo gomilu razloga zašto moje telo odbija da iznese trudnoću do kraja, ali niko nije predložio nikakvo rešenje.

Tajna izgubljenih priča

„Trebalo je da bude obična kiretaža.“ Izračunala sam koliko vremena treba da prođe od vantelesne do začeca prirodnim putem. Očajna, odlučila sam da nešto preduzmem. „Obratićemo se drugom lekaru. Možda ne moramo da čekamo čitavu godinu.“

„Dušo.“ Sačekao je da ga pogledam u oči. „Zašto se sad ne bismo fokusirali na tvoj oporavak? O svemu ostalom razmišljaćemo kasnije.“

„Raspitaću se i pronaći najboljeg lekara.“ Jedva sam ga čula pošto mi je u glavi zujalo od razmišljanja. Kovanje planova pomagalo mi je da ne mislim na realnost. „Tata sigurno poznaje nekoga.“

„Ne želim drugog lekara“, rekao je polako.

„Zašto?“ Suočena s njegovim ćutanjem, uspravila sam se na krevetu.

„Zato što nisam siguran da ovo i dalje želim.“

D Ž A J A

Tri meseca kasnije
2000.

Prvo poglavlje

Imala sam pet godina kad sam molila majku da mi kupi psa. Nije me bilo briga koje je rase i koliko je velik. Samo sam želela nešto svoje, da volim i čvrsto grlim. Mama me je iznenadila tri dana kasnije – kuće me je čekalo na povocu. Bilo je savršeno. Vodila sam ga svuda i spavala s njim svake noći. Nekoliko meseci kasnije, pas je izašao iz dvorišta i izgubio se. Sedela sam na krevetu i plakala satima dok me je mama ćutke posmatrala s vrata. Konačno sam zaspala, iscrpljena od žalosti. Tek ujutru sam primetila da je ulazila u toku noći da me pokrije ćebetom i isključi svetlo. Nikada nismo pričale o mom gubitku.

Zurila sam u vodu dok je zapljuskivala stene. U daljini je zatrubila sirena broda koji je najavljavao dolazak rekom Hadson. Čvršće sam obmotala jaknu oko sebe. Kilogrami koje sam dobila u trudnoći nestali su, a sa njima i toplota za kojom sam žudela. Ledeni vazduh probijao se kroz vunu; zadrhtala sam.

Skinula sam naočare i podigla lice ka suncu skrivenom iza oblaka. Iako je bio tek oktobar, temperatura je znatno opala, upozoravajući nas da se bliži zima. Nisu mi smetali hladnoća i sneg. Poslužili su kao dobar odgovor da zatrpam telo slojevima odeće i sakrijem ga od sveta. Nisam oduvek volela samoću, ali nikad nisam ni zamišljala da će mi život biti ovakav.

Zavukla sam šake ispod butina i naslonila se leđima na klupu. Trubljenje automobila i brodskih sirena dobro mi je došlo da me izbavi od tužnih odjeka koji su mi ispunjavali misli.

„Izvini što kasnim.“

Nisam se okrenula. „U redu je“, odgovorila sam, iako smo oboje znali da lažem. Ništa nije bilo u redu i pitala sam se hoće li ikada ponovo biti.

„Kako je na poslu?“

„Sve je u redu.“

Šta smo sada – dvoje ljudi koji ponavljaju reči onog drugog? Patrik je seo pored mene na klupu. Vetar mu je sklonio smeđu kosu sa čela. Vrat je uvio šalom koji sam mu poklonila pre dve zime. Volela sam da mu kupujem stvari. Znala sam njegovu omiljenu marku cipela, kakve šare na kravati najviše voli i kroj odela. Tokom godina smo se upoznali u dušu. Ali vreme nas ipak nije pripremlilo da se nosimo s bolom.

„Dobro.“ Ponovo sam se zagledala u vodu pitajući se kriju li se odgovori koje tražim u njenim dubinama. „To je dobro.“

Stavio je ruku na moju i prsti su nam se spontano prepleli. Pogled mi je oprezno poleteo ka njegovim očima. Prošla su tri meseca od dilatacije i kiretaže. Od tada gotovo da nismo razgovarali.

„Sećaš li se prvog dana treće godine?“ Nije sačekao odgovor. „Ušetala si u učionicu, s kosom skupljenom u pundu i olovkom zataknutom u nju. Imala si na sebi iscepane farmerice i majicu na kojoj je pisalo: *Ako ne uspeš iz prve, skakanje padobranom nije za tebe.*“

„Volela sam tu otrcanu staru majicu.“ Bacila sam je kad smo počeli da živimo zajedno, odmah posle koledža. Napravila se rupa na rukavu i proširila sve do ramena. „Ti baš nisi bio ljubitelj padobranstva.“

„Pogrešio sam što sam ti dopustio da organizuješ drugi sastanak.“ Jače mi je stegao prste. Nisam mogla da se uzdržim pa sam uzvratila, srećna zbog toplog dodira. „Da sam znao...“

„Odbio bi me?“ Iznenađena, pogledala sam ga u oči i čekala odgovor. Iako sam znala da je bio napet tog dana, obukao je odelo i ušao u avion bez pogovora.

„Da li bi bilo sledećeg sastanka da sam te odbio?“, pitao je.

„Volela sam skakanje padobranom“, priznala sam. Prvi put sam otišla zbog izazova na prvoj godini koledža. Za jednu uštogljenu devojkicu, to je bio dobar izlaz iz svakodnevice. Onda mi je to postalo droga, prirodni opijat. „Bilo bi prilično zapegljano da si odbio.“

Tajna izgubljenih priča

„Onda mi je drago što nisam“, odgovorio je. Klimnula sam glavom razumevši ono što je želeo da kaže – da ne žali zbog godina koje smo proveli zajedno. „Dugo nisi probala“, podsetio me je.

Ne, nisam. Ne otkako pokušavamo da dobijemo dete. Pitao me je posle prvog pobačaja, onda me je molio da razgovaramo, ali rekla sam da nemam šta da kažem. Važno mi je bilo samo da opet zatrudnim – naravno, rane od prvog pobačaja su se zalečile. Ali posle svakog neuspeha, samo smo se sve više udaljavali.

„Trebalo je ponovo da skačeš“, rekao je blago. „To si mnogo volela.“

„Ponekad nije dovoljno nešto voleti, zar ne?“ Oboje smo znali da ne govorim o padobranstvu. Pustio mi je prste. Iako sam čeznula da ih ponovo čvrsto stegnem, pustila sam i ja njegove. „Jesi li pronašao stan?“

Razilazili smo se u fazama. Posle kiretaže je spavao u gostinskoj sobi. Vikendima je odlazio s drugarima na kratka putovanja i posećivao porodicu na Floridi. Pitala sam se naglas da li se rastajemo. Kad me je obavestio da traži stan, još jedan deo mene, već načet, odlomio se, ali ništa nisam rekla.

„Da.“ Odgovorio je jedva čujno. „Dve ulice od tebe. Jedna spavaća soba, podzakup na šest meseci, dok nađem nešto za stalno.“

Želela sam da verujem da je ostao u blizini zbog mene, ali racionalna strana mog bića znala je da mu je tako zgodno zbog drugih okolnosti. Zajednički stan je blizu posla i svih naših omiljenih mesta. Pitala sam se hoću li ga viđati u obližnjem restoranu, ili kako čita novine nedeljom ujutru u kafeu gde služe sveže đevreke, tek izašle iz rerne; vlasnik je zapamtio kakve volimo – za Patrika lako prepečeni i bogati krem sirom, a za mene...

„Džaja?“ Po tonu sam shvatila da je ponovio moje ime po drugi put.

„Izvini.“ Protrljala sam slepoočnicu u nadi da ću se povratiti. „Zamislila sam se na trenutak.“ Skrenula sam pogled jer nisam htela da vidi šta skriva – prekidi svesti dešavali su mi se sve češće. „O čemu si pričao?“

„Jesi li rekla roditeljima?“ Oklevao je pa dodao: „Za nas.“

„Jesam.“ Protrljala sam ukočeni vrat i okrenula se prema njemu. „Zvala sam ih prošle nedelje.“ Brod je polako prolazio ispred nas dok sam se prisećala razgovora. „Tata me je pitao kako sam, a mama je ćutala.“

„Džaja“, zaustio je, ali prekinula sam ga odmahivanjem ruke.

„Idem kod njih za vikend. Objasniću im.“

„Hoćeš da pođem s tobom?“ Prodorno me je pogledao. „Da im pomognemo da shvate.“

Patrik je mom ocu bio kao sin kog nikad nije imao. Iako je majka bila blagonaklona i naizgled zadovoljna našom vezom, držala se na odstojanju, kao i prema svima.

„To ništa neće promeniti.“ Iako se trudio da mi olakša teret, znali smo da ništa neće uticati na uzdržanost moje majke. „I dalje će odbijati da razgovara o tome.“

Linije oko usta su mu se zategle. Znala sam da prećutkuje ono što zapravo želi da kaže. Sa svakim novim pokušajem da zatrudnim produbljavao se jaz između nas. Povlačio se dok sam ja postajala sve umornija od višegodišnjih pokušaja i razmišljanja o plodnosti. Svaki razgovor svodio se na osmišljavanje sledećih koraka ka začecu. Kad sam konačno prvi put zatrudnela, meseci udaljenosti kao da se nikad nisu desili. Slavili smo i maštali o prinovi u porodici. Međutim, pobacila sam posle dvanaest nedelja, i raspala se. A on se opet povukao. Bol me je potpuno savladao, ne ostavljajući prostora ni za naš brak ni za njega. Začarani krug doneo nam je još dva pobačaja.

Ustao je i čvršće obavio šal oko vrata, istiskujući preostali kiseonik među nama. „Doći ću krajem nedelje da uzmem stvari.“

„Biću kod kuće.“ Iako je imao ključ, klimnula sam glavom kao da je nepozvan gost.

„Vidimo se onda.“

Žudela sam da ga zamolim da ostane, ali reči su me izdale. Usta su mi se osušila i nikako nisam mogla da oblikujem rečenicu. Suze su me pekle u očima, ali nisu potekle. Gledala sam kako odlazi dok mi se nije izgubio iz vida. Nastavila sam da zurim u Hadson. Kad je pao mrak i svetla grada zatreperila, krenula sam u dugu šetnju do kuće.

Drugo poglavlje

Kad sam imala sedam godina, želela sam da naučim da vozim bicikl. Mama mi je kupila jedan s pomoćnim točkovima, ali skinula sam ih. Noge su mi jedva dodirivale pedale. Svakog dana sam se pela na bicikl i svakog dana padala s njega, ali jedan pad je bio naročito nezgodan. Zbog deset šavova na čelu, mama je zaključala bicikl u garaži. Kad sam se pobunila, rekla je da treba da odustanem ili da pokušam ponovo kad budem malo starija. Odbijala sam da je slušam i krišom sam izvukla bicikl. Narednog dana sam slomila ruku i rasekla usnu kad sam sletela niz padinu. Bicikl je odmah dala komšiji.

Zahtevala sam da mi kaže zašto je to uradila. „Ponekad je, Džaja, najbolje otarasiti se onog što te povređuje“, odgovorila je.

Stajala sam pred vratima svog rodnog doma u velikom predgrađu. Opi-pavala sam ključ, promišljajući se da li da otključam ili da zvonim. Konačno sam gurnula komad metala u džep i dvaput pritisnula zvono.

„Dušo.“ Tata je otvorio vrata i privukao me u čvrst zagrljaj.

„Zdravo, tata.“ Reči su se izgubile u njegovoj odeći, a očev smeh je odjeknuo kroz njegovo telo u moje. Miris crnog i belog luka, pomešanog sa začinima, širio se kućom.

„Mama kuva ceo dan, zar ne?“

„Samo traži izgovor.“ Zagrlio me je poveo prema kuhinji. „Napravila je sve što najviše voliš.“ Oklevao je pre nego što je pitao: „Kako si, dušo?“

Zahvalna na njegovoj brizi, osmehnula sam se, ali prećutala sam istinu. „Dobro sam, tata.“

Otac je godine mog detinjstva proveo na poslu. A i kad je bio kod kuće, odgovornost za moje odgajanje i vođenje domaćinstva prepuštao je majci. Ona je odredila naš odnos majke i ćerke i zacementirala ga u ono što smo danas – dva stranca povezana samo krvlju.

Mama je izašla iz kuhinje sa smešnom keceljom, koja je svima poručivala da je kuvar uvek u pravu. Kao i tata, privukla me je u zagrljaj, ali njen je bio brži i gotovo da i nije obavila ruke oko mene.

„Na vreme za večeru.“ Pogledala je prema predsoblju, a onda u mene. „Gde su ti torbe? Mislila sam da ćeš ostati tokom vikenda.“

Šnalom je pokupila svetlosmeđu kosu na potiljku. Njene tamnozeleno oči predstavljale su pravi kontrast svetlomaslinastoj koži. Odrasla sam zavideći mami na prirodnoj lepoti. U našoj maloj zajednici otvoreno su se divili njenom izgledu. Uvek je odbacivala komplimente, oblačila najjednostavniju odeću i stavljala vrlo malo šminke.

Podigla sam glomaznu torbu. „Samo jednu noć. Ubacila sam nešto odeće ovde.“ Želeći da promenim temu, podigla sam poklopac sa šerpe na šporetu i udahnula. „Predivno miriše.“

Ćutala je, a onda je tako snizila glas da sam morala da se napregnem da je čujem. „Moraš sad da budeš s porodicom. Naročito pošto te je Patrik napustio...“

„Patrik me nije napustio“, rekla sam oštrije nego što sam nameravala. „Dogovorno smo odlučili da se razidemo.“

Lagala sam. To nije bila moja odluka. Godinama sam plakala, a on se udaljio toliko da više nije mogao da me čuje.

„Zato što ne možeš da imaš decu?“, iznenadila me je. Sklopila je ruke.

Moji roditelji su došli iz Indije kao mladenci. Dobili su mene, svoje jedino dete, nakon što je tata završio medicinski fakultet i zaposlio se. „Bila si takav blagoslov“, govorio je moj otac kad god sam pitala zašto nemam braće i sestara. „Ne bi bilo pošteno prema drugim porodicama da smo dobili više nego što nam pripada.“

Ali retko sam osećala da sam blagoslov za majku. Pre sam joj bila razočaranje – videla sam to po načinu na koji je skupljala usne kad nisam pobedila u finalu spelovanja u petom razredu; po načinu na koji joj se lice ukočilo kad sam pokvarila vežbu na probama navijačica i nisam ušla u tim; ili po zamišljenom pogledu dok je upravo razmišljala o mom neuspehu da rodim dete.

„Da.“ Lice joj se trglo na moj odgovor, ali prećutala je. Progutala sam knedlu u grlu, očajnički tražeći podršku, ali znala sam da ne treba od nje da je očekujem. „Zbog dece.“

„Leno.“ Otac me je potapšao po leđima i uputio mami upozoravajući pogled. „Džaja je tek stigla. Hajde da sednemo da večeramo i pustimo je da predahne.“

Tajna izgubljenih priča

Dohvatio je tanjire i kašike i postavio sto za troje. Mama i ja smo ga gledale kao dva kipa zaleđena u mestu. Prineo je posude s hranom i izvukao dve stolice. Mama je zauzela mesto na čelu stola, a tata i ja seli smo sa strane.

„Kako se osećaš?“, pitao je tata, uvek lekar.

„Dobro“, slagala sam. „Telo mi se oporavlja.“ Pošto im se nikad nisam poveravala, nisam ni sad rekla istinu – da su me trenuci crnila pratili svuda, a bol od kiretaže ostao kao svakodnevni podsetnik na gubitak.

„Gde ćeš živeti?“ Mamin tanjir ostao je netaknut. Sklopila je ruke ispred sebe i sagnula glavu kao u žalosti.

„Patrik je našao stan.“ Objavila sam činjenice bez emocija. „Podzakup na šest meseci. Jedna spavaća soba. U istom kraju.“

„Ostaćeš u tom stanu sama?“ Pogled joj je poleteo ka tati pa ponovo ka meni. „Džaja, doseli se kod nas“, predložila je.

Celo telo mi se ukočilo na pomisao da se ponovo zavučem u onu brižljivu kutijicu, u kojoj sam živela kao dete pod majčinim neodobravajućim pogledom. „Dobro sam, mama“, odbila sam.

S obzirom na našu istoriju, pretpostavila sam da će preći na druge teme. Nisam mogla ni da zamislim da me želi tu, baš kao što ni ja nisam bila voljna da se vraćam.

„Nisi dobro.“ Zaprepastila me je. „Možeš da lažeš sebe i nas o svemu ostalom, ali molim te da nam bar toliko priznaš. Nisi dobro!“

Crnilo se pojačavalo. „Ne želim da pričam o tome“, rekla sam očajnički želeći da prekinem taj razgovor. „Ne s tobom.“ Razočarana zbog neuspehlih trudnoća, bila sam i previše umorna da se raspravljam s njom.

Ustala je i pažljivo vratila stolicu na mesto. Bez reči je izašla iz kuhinje i popela se stepenicama do svoje sobe. U nastaloj tišini obuzeo me je stid.

„Žao mi je.“ Stomak mi je zakrčao od gladi, ali nisam se obazirala na to. Duboko sam udahnula da obuzdam emocije koje su pretile da se preliju. Podigla sam glavu i susrela se s tatinim izmučenim pogledom. „Nisam očekivala da će o tome povesti razgovor.“

„Majka te voli.“

Jedva sam se uzdržala da se ne nasmejem. „Mamina ljubav svodila se na odvođenje u školu i kuvanje.“

Zbog tih reči ponovo me je obuzeo stid. Iako je majka bila uzdržana, svaki put kad bi se pobrinula za mene – moja omiljena hrana brižljivo pripremljena, odeća pažljivo ispeglana, njeno lice u gomili na svakom školskom događaju, koje posmatra prepuno strepnje – ubeđivala sam sebe da je to ljubav. Bila je fizički prisutna za mene na svaki bitan i opipljiv način. Ali ona nevidljiva veza uvek nam je nedostajala.

„Neće se sad vraćati za sto.“

„Majka je činila najbolje što je umela“, rekao je tata pažljivo.

„Znam, tata.“ Uvidevši da je najbezbednije da se udaljimo od tog razgovora, izvadila sam plastične posude. „Sklonimo hranu u frižider.“

„Džaja.“ Sačekao je da ga pogledam. „Ona sada pati.“ Ljutnja me je zbolela. Patim i ja, ali on je uvek podržavao nju. „Dobila je vesti iz Indije“, objasnio je. „Uznemirena je.“

„Iz Indije? Kakve vesti?“

Mama je odbijala da priča o svom detinjstvu u Indiji i nikad nismo išli tamo. Znatiželjna, kao dete sam ih neprestano zapitkivala o njihovoj domovini, ali ona bi svaki put odgovorila: „Usredsredi se na budućnost, Džaja, a ne na prošlost.“ Tatini roditelji su preminuli pre mog rođenja, a pošto je bio jedinac, nije imao mnogo rođaka kojima bi se vratio. Bledo sam se sećala onih nekoliko poseta mamine braća iz Engleske i Australije.

„Tata?“, ponovila sam kad je zabrinuto pogledao prema stepenicama.

Poveo me je ka svojoj radnoj sobi obloženoj trešnjevim drvetom. Mama bi je satima uređivala do savršenstva. Lajsne su bile od izrezbarene hrastovine, a tamni drveni podovi prekriveni egipatskim ćilimima. Samo je antikvarna stona lampa osvetljavala prostor.

Kad sam videla koliko je uživala u sređivanju tatine radne sobe, zamolila sam je da pomogne i meni u uređenju moje. Sa deset godina sam očajnički želela da se povežem s njom. Mama je istraživala šta je u ponudi i pokazala mi na desetine uzoraka boja za zidove i nameštaj iz časopisa. Otišla je nakon što mi je rekla da izaberem. Shvativši njeno povlačenje kao odbacivanje, raskrstila sam s njenim predlozima, obojila sobu u crno i opremila je odgovarajućim nameštajem. Iako je to gotsko razdoblje trajalo samo godinu, nije rekla ni reč o tome.

Iz fioke u stolu tata je izvadio izgužvano pismo. Pročitao ga je s umorom i neočekivanim oprezom. Šta god da se dešavalo, uvek je bio pun